

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Józef
Nazwisko: Wrycza
Miejsce urodzenia: Zblewo
Data urodzenia: 04-02-1884
Imię ojca: Franciszek
Imię matki: Franciszka
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Materiały spraw operacyjnych prowadzonych przeciwko Józefowi Wryczy od 09.07.1948 do 20.09.1960 przez PUBP w Chojnicach, Wydz. III WUBP/ KW MO w Bydgoszczy, PUds.BP / KPMO w Tucholi. Józef Wrycza był proboszczem parafii Wiele w powiecie chojnickim. Do 1939 roku był prezesem powiatowym Obozu Narodowego na powiat. W czasie okupacji założył organizację „Korab” i „Gryf Kaszubski”, później przemianowany na TOW „Gryf Pomorski”, której został komendantem, a następnie, gdy w organizacji nastąpił rozłam, pozostał w niej jako zwykły członek. Do 1939 przyjaźnił się z przedstawicielami sanacyjnego sztabu generalnego. W latach 1918-1920 sam był podpułkownikiem w Armii Hallera. Po 1945 Wrycza w dalszym ciągu prowadził działalność konspiracyjną i nawiązał kontakty z podziemiem SN, z którym aktywnie współpracował. Wraz ze współpracownikami postanowił w dalszym ciągu działać konspiracyjnie zamierzając stworzenie podziemnej organizacji „Front Pomorski”, która miała być przedłużeniem struktury dawnego „Gryfa Pomorskiego”. W trakcie głoszonych kazań krytykował ustrój komunistyczny, ponadto zachęcał rodziców, aby nie dopuszczali swoich dzieci do Związku Walki Młodych, a zamiast tego kierowali je w szeregi harcerstwa. Dążył do zorganizowania lokalnego związku dla młodzieży. Zorganizował 5 spółdzielni „Nadzieja”, w których starano się sprzedawać towary po niższej cenie. Działania operacyjne przeciwko niemu było prowadzone przez PUBP w Chojnicach w ramach Sprawy Agenturalnego Opracowania krypt. „Gwiazda”. 10.07.1948 przekazano ją do PUBP w Tucholi w związku ze zmianą miejsca zamieszkania Józefa Wryczy. 07.09.1955 sprawę zarejestrowano pod nr 356/55. Wcześniej był rozpracowywany w ramach sprawy formularnej nr rej. 54/45. W materiałach znajdują się także akta Sprawy Agenturalnego Opracowania na Grupę krypt. „Pomorze” założonej 25.08.1946 przez Wydz. III WUBP w Bydgoszczy. W ramach sprawy planowano m.in. zwerbować do współpracy w celu rozpracowywania Józefa Wryczy osobę z jego otoczenia, np. spośród osób pracujących na plebanii. Sprawa została zakończona 03/05.09.1960 z powodu podeszłego wieku Józefa Wryczy, a także ze względu na fakt, iż „został usunięty z wszelkich stanowisk kościelnych, a tym samym nie miał [już] żadnych wpływów na pozostały kler oraz na pewną część społeczeństwa”. 20.09.1960 materiały złożono do archiwum pod sygn. 2100/II.

IPN By 044/554 t. 1-3 (2100/II).

Akta operacyjne WUBP/ WUds.BP/ KW MO w Bydgoszczy z lat 1945-1962 zawierające dokumentację spraw operacyjnych oraz ankiety personalne osób podejrzanych o przestępstwa. W aktach znajduje się ankieta personalna Józefa Wryczy rozpracowywanego w ramach Sprawy Ewidencyjno-Obserwacyjnej krypt. „Gwiazda”. Do 1939 roku był on przewodniczącym Stronnictwa Narodowego, w czasie okupacji utworzył organizację „Gryf Pomorski”, której był komendantem, w latach powojennych uprawiał „wrogą propagandę przeciwko PRL”.

IPN By 0113/3, IPN By 0114/2, IPN By 0114/3, IPN By 0116/3.

Dokumentacja śledcza i operacyjna PUBP w Chojnicach/ WUBP w Bydgoszczy z lat 1947-1969 w sprawie członków AK i „Gryfa Pomorskiego” - oświadczenia ujawnionych, charakterystyki, protokoły przesłuchań, spisy członków, dokumentacja spraw agenturalnych i ewidencyjnych, informacje dotyczące AK, „Gryfa Pomorskiego” i IV Pomorskiej Dywizji AK. Józef Wrycza przechodzi w wyciągu z zeznań oraz w protokole przesłuchania innej osoby jako pułkownik i jeden z członków organizacji „Gryf Pomorski”.	IPN By 070/1422 (1470/III).
Raporty dekadowe z pracy Referatu III PUBP w Chojnicach za 1947 rok (06.01.1947-27.12.1947) - informacje o sytuacji politycznej, pracy agentury i prowadzonych sprawach. Józef Wrycza przechodzi w wielu raportach jako członek przedwojennego Obozu Narodowego, prezes organizacji na gminę Karsin w powiecie chojnickim. Była założona na niego sprawa formularna - „był opracowywany po linii duchowieństwa przez V Referat [PUBP w Chojnicach]”. Jako proboszcz wygłaszał kazania, w czasie których krytycznie odnosił się do ustroju komunistycznego. Zorganizował spółdzielnię „Nadzieja”. Utrzymywał kontakty z innymi osobami z przedwojennego ruchu narodowego. Józef Wrycza dostawał anonimowe listy, w których krytkowano jego zaangażowanie społeczne i prowadzenie spółdzielni.	IPN By 049/34 t. 2 (NR-34-S).
Materiały administracyjne WUBP w Bydgoszczy zawierające wykazy „wrogich środowisk” w województwie pomorskim w 1950. Ks. Józef Wrycza figuruje w „Wykazie czynnego elementu wrogiego rozpracowywanego przez Wydz. V”, sporządzonym 12.10.1950, jako aktywny działacz SN do roku 1939, komendant okręgu „Gryfa Pomorskiego” w czasie okupacji. Na kazaniach głosił, że rząd prowadzi walkę z Kościołem, przemusem wciąga ludzi do partii. Utrzymywał kontakty z byłymi członkami SN i »Gryfa Pomorskiego«”.	IPN By 0109/64 (58) mikrofilm.
Materiały administracyjne WUBP w Bydgoszczy zawierające meldunkiienne i sytuacyjne WUBP w Bydgoszczy do MBP w Warszawie za rok 1953 (01.07.1953-31.12.1953). Ks. Józef Wrycza figuruje w meldunku dziennym Szefa WUBP w Bydgoszczy z 19.09.1953. Informator/agent pseud. „Korona” doniósł, że 17.09.1953 rozmawiał z Wryczą na temat procesu biskupa Kaczmarka. Wrycza m.in. stwierdził, że polityka rządu zmierza do tego, aby Kościół głosili, „że komunizm jest dobry”, a tego księżom nie wolno robić”.	IPN By 0109/86 (78) mikrofilm.
Teczki personalne wyeliminowanych tajnych współpracowników - dokumenty wytworzone przez WUBP/WUds.BP/KWMO w Bydgoszczy i PUBP/PUds.BP/PDds.BP z województwa pomorskiego/bydgoskiego oraz przez WUBP i PUBP z innych województw. Akta zawierają dokumenty z akt personalnych 592 informatorów, rezydentów i właścicieli LK z lat 1945-1961. Jednostkę archiwalną stanowi mikrofilm, który w znacznej mierze jest nieczytelny. Józef Wrycza, zgodnie z indeksem osobowym, przechodzi w materiałach jako osoba inwigilowana.	IPN By 00111/1.

Teczka personalna kandydata na informatora –
inżyniera-rolnika, zatrudnionego w PGR w gminie
Cewice. Miał zostać zwerbowany w celu
rozpracowywania miejscowego działacza
kaszubskiego, aktywnego członka Stronnictwa
Narodowego i ZHP. Materiały z okresu 15.09.1958 -
02.11.1983 były prowadzone przez KPMO w
Łęborku, WUSW w Słupsku. Józef Wrycza
przechodzi w materiałach, jako „jeden z przywódców
SN na Pomorzu”, po rozmowie z którym ww. działacz
zorganizował podziemną organizację pod nazwą
Organizacja Wojskowa Młodzieży Narodowej na
Kaszubach.

IPN Gd 008/91 (634/I-k, 8331/I).